

БУВ СВІТОЧЕМ НАУКИ, ПАТРІОТОМ І НЕОРДИНАРНОЮ ЛЮДИНОЮ
Світлій пам'яті професора Ярослава Івановича Гонського

HE WAS A BEACON OF SCIENCE, A PATRIOT AND AN EXTRAORDINARY PERSON

In cherished memory of Professor Yaroslav Ivanovych Honskyi

31 січня виповнилося б 90 років з дня народження видатного вченого Ярослава Івановича Гонського – корифея біохімічної науки, досвідченого педагога, доктора медичних наук, професора, людини, яка понад пів століття свого життя віддала підготовці фахівців для медичної галузі, наукових та науково-педагогічних кадрів, зростанню і реорганізації Тернопільського державного медичного університету імені І. Я. Горбачевського (нині – Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України), реформуванню вищої медичної освіти.

Я. І. Гонський народився у смт Войнилів Івано-Франківської області в сім'ї селян. Тут навчався в середній школі. Відтак закінчив фізико-математичний факультет Станіславського педагогічного інституту, потім служив в армії на Далекій Півночі. 1953 року вступив до Станіславського медичного інституту (нині – Івано-Франківський національний медичний університет), який закінчив з відзнакою. Працював у практичній охороні здоров'я. 1962 року став асистентом кафедри біохімії Івано-Франківського медичного інституту. Після успішного захисту кандидатської дисертації та отримання звання доцента Я. І. Гонського призначили завідувачем курсу біофізики цього ж вишу. Захистивши 1985 року докторську дисертацію, Ярослав Іванович продовжив свою трудову діяльність у Тернопільському державному медичному інституті на посаді завідувача кафедри біологічної хімії (нині – медичної біохімії), на якій працював професором до вересня 2017 року.

Наукова діяльність Я. І. Гонського – глибинна та різнопланова. Його напрацювання в галузі біохімічної науки зробили прорив у створенні новітніх підходів при вивченні проблем злоякісного росту, що дало змогу синтезувати нові антиканцерогенні сполуки – металокомплекси з глутаміновою кислотою. Ярослав Іванович широко вивчав біологічне окиснення за допомогою електронного парамагнітного резонансу, створив цілу біохімічну школу, з якої вийшло багато докторів і кандидатів наук.

Сферою наукових інтересів професора було вивчення патогенезу хімічного ураження печінки. Під керівництвом Ярослава Івановича всебічно досліджено роль процесів вільнорадикального, мітохондріального, мікосомального та інших видів окиснення в механізмах токсичних гепатитів (тетрахлорметанового, галактозамінового, нітритного, кадмієвого тощо).

Я. І. Гонський був не лише талановитим науковцем, а й висококваліфікованим педагогом. Його лекції залюбки слухали як студенти, так і молоді науковці. Ярослав Іванович завжди побатьківськи ділився зі студентами, аспірантами, молодими викладачами своїми знаннями та досвідом, умінням узагальнювати нове, прогресивне в науці, виділяти основні проблемні питання, зорганізувати науковий пошук. Професор Ярослав Гонський був частим учасником наукових з'їздів, конгресів, конференцій, де виступав з доповідями в розгалуженому спектрі своїх наукових зацікавлень.

Під керівництвом Я. І. Гонського виконано та захищено понад 30 кандидатських і 3 докторських дисертації. Він є автором підручника "Біохімія людини", який було тричі перевидано, "Посібника для практичних робіт з біохімії", понад 200 наукових праць і 10 патентів на винаходи. Ярослав Іванович сформував дружний колектив науковців і педагогів, забезпечив створення матеріальної та педагогічної бази навчального процесу.

Ярослав Іванович був щирим патріотом Української держави, активним учасником створення Народного руху на Тернопільщині, членом проводу обласного відділення Конгресу української інтелігенції, постійно виступав із зверненнями, лекціями, доповідями з питань української

мови та культури, порушував питання щодо повернення забутих імен українських учених.

Я. І. Гонський – ініціатор присвоєння нашому навчальному закладу імені уродженця Тернопільщини академіка І. Я. Горбачевського, створення садиби-музею академіка в селі Зарубинці, автор численних публікацій про життєвий і творчий шлях видатного вченого та громадського діяча, організатор щорічних Горбачевських читань.

Співробітники кафедри медичної біохімії, друзі, учні, вчителем яких був Ярослав Іванович Гонський, а також усі, хто знав і спілкувався з ним, назавжди збережуть у своїх серцях теплі спогади про цю чуйну та порядну людину, талановитого педагога й науковця.

Колектив кафедри медичної біохімії